

KÚRIA

Bfv.I.1104/2013/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év január hó 28. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

Az emberölés büntette és más bűncselekmény miatt vádlott és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben **I. rendű** terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Pest Megyei Bíróság 22.B.27/2009/26. számú ítéletét, valamint a Fővárosi Ítéltőábla 1.Bf.5/2010/13. számú végzését I. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 8000 (nyolcezer) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Pest Megyei Bíróság a 2009. október 7-én kihirdetett 22.B.27/2009/26. számú ítéletével I. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett emberölés büntettségében [1978. évi IV. törvény 166. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) és d) pont] és erőszakos közöszülés büntettségében [1978. évi IV. törvény 197. § (1) bekezdés]. Ezért az I. rendű terheltet - halmazati büntetésül - életfogytig tartó fegyházbüntetésre és tíz év közügyektől eltiltásra ítélte, azzal, hogy a szabadságvesztésből legkorábban harmincöt év után bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a járulékos kérdésekről is.

Az I. rendű terhelt és védője által felmentés érdekében, illetve az emberölés büntette helyett a cselekmény testi sértés büntettségének

minősítése és a büntetés enyhítése végett bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2010. június 24-én jogerős 1.Bf.5/2010/13. számú végzésével az elsőfokú ítéletet I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta.

Az alapügyben eljáró bíróságok döntöttek a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségéről is.

A jogerős ügydöntő határozat ellen I. rendű terhelt nyújtott be a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt, amelyben az ügy felderítetlenségét és a Be. 4. §-a (2) bekezdésének megsértését, a kétséget kizáróan nem bizonyított tényeknek a terhére történő értékelését sérelmezte. Az indítványozó - már az alapeljárás fellebbezési szakában is előterjesztett - álláspontja szerint szándéka kizárólag testi sértés okozására irányult, a sértett halála tekintetében őt legfeljebb gondatlanság terheli. Ennek alátámasztására iskolázatlanságát, anatómiai ismereteinek hiányát, a tényleges szellemi színvonalát és hátrányos neveltetési körülményeit hozta fel, amelyek miatt nem ismerte/ismerhette fel a sértett halálának lehetőségét. Erre szerinte a bántalmazások okozta külsérelmi nyomok sem utaltak. A cselekményt követően a testvérének tett az a kijelentése, „tegnap nagyon megvertünk egy nénit”, ugyancsak arra utal, hogy a sértett halálának lehetősége fel sem merült a tudatában. A sértett életének kioltására irányuló szándék hiányában a terhére rótt élet elleni cselekmény törvénynek megfelelő minősítése halált okozó testi sértés büntette. A cselekmény törvénysértő minősítése törvénysértő büntetés kiszabását eredményezte, ezért a büntetés enyhítésére, illetve a megtámadott határozatok hatályon kívül helyezésére és új eljárás lefolytatására tett indítványt.

A Legfőbb Ügyészség BF.1948/2013/1.számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartva a támadott határozatok hatályban tartását indítványozta.

A cselekmény elkövetésének alanyi és tárgyi ismérveit értékelve kifejtette, hogy az I. rendű terhelt a sértett bántalmazása során a halálos eredmény elmaradásában alappal nem bízhatott. A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás alapján I. rendű terheltet illetően fel sem merülhet az enyhébb minősítés (halált okozó testi sértés büntette) lehetősége. A legfőbb ügyészi álláspont szerint a cselekmény nyereségvágyból és különös kegyetlenséggel elkövetettként minősítése törvényes, miként a kiszabott büntetés is.

A felülvizsgálati eljárásban megtartott nyilvános ülésen az I. rendű terhelt védője az írásbeli indítványt fenntartotta.

A Legfőbb Ügyészség képviselője a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, egyebekben alaptalannak tartotta.

I. rendű terhelt írásban benyújtott érvei ellenére felszólalásában már ártatlanságát hangoztatta.

A Kúria a Be. 423. § (4) bekezdésére figyelemmel a megtámadott határozatokat a felülvizsgálati indítványban megjelölt okból, valamint az (5) bekezdés törvényi előírása szerint a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában felsorolt - feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező - esetleges eljárási szabálysértések tekintetében is felülvizsgálta.

Ilyen, a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, valamint a II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértést nem észlelt.

I. rendű terhelt felülvizsgálati indítványában az alapeljárásban meghozott ítéletek megalapozatlanságát, Balogh Krisztián tanú vallomásának téves értékelését kifogásolta, és a Be. 4. § megszegését sérelmezte, amikor arra hivatkozott, hogy a bíróság kétséget kizáróan nem bizonyított tényt értékelt a terhére.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amelyre a törvényben meghatározott okok alapján kerülhet sor. A felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között a megalapozatlanság és a Be. 4. §-ának esetleges megsértése nem szerepel.

A Be. 423. § (1) bekezdésében rögzített eljárásjogi előírással összhangban a felülvizsgálati indítványban a jogerős ítéletben megállapított tényállás nem támadható. A felülvizsgálati eljárásban további bizonyításra - a terhelt egészségi, anatómiai ismeretszintjének vizsgálatára -, eltérő tényállás megállapítására és ez okból az ítélet hatályon kívül helyezésére sem kerülhet sor. Ebből következően a felülvizsgálati indítványnak a tényállást támadó, a bizonyítékok eltérő értékelését célzó, és a jogerős határozat tényállásától eltérő tényálláson alapuló része a felülvizsgálat körén kívül esik.

Az anyagi jogi érveket is csak a felülvizsgálati eljárásban kötelezően irányadó tényállást alapul véve vizsgálhatja a Kúria.

Az I. rendű terhelt terhére rótt cselekmény jogi minősítését és a kiszabott büntetés törvénysértő voltát sérelmező, a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjában írt felülvizsgálati ok alátámasztásául felhozott érveket pedig nem találta megalapozottnak.

Az 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) 170. § (1) bekezdése értelmében aki más testi épségét vagy egészségét sérti, ha a

sérülés vagy a betegség nyolc napon belül gyógyul könnyű testi sértést követ el. A (6) bekezdés szerint minősül a testi sértés bűntette, ha életveszélyt vagy halált okoz.

A Legfelsőbb Bíróságnak az élet és testi épség védelméről szóló 15. számú irányelve szerint (amelyet a 3/2013. BJE. határozat az adott ügyet tekintve változatlan tartalommal fenntartott) halált okozó testi sértés valósul meg, ha az elkövető szándékos cselekménye testi sértés előidézésére irányul, de a magatartással okozati összefüggésben a sértett halála is bekövetkezik, viszont az elkövetőt a halálos eredmény tekintetében csak gondatlanság terheli. Az elkövetési magatartás és a bekövetkezett halál között az okozati összefüggés akkor állapítható meg, ha a testi sértési cselekmény (a sértett bántalmazása) indította el, vagy mozdította elő azt az okfolyamatot, amely a halál bekövetkezéséhez vezetett. A halálos eredményt illetően a gondatlanság bármely (akár tudatos, akár hanyag) formájában fennállhat.

Aki mást megöl, bűntettet követ el [korábbi Btk. 166. § (1) bekezdés]. Az eljáró bíróságok által alkalmazott, az elkövetéskor hatályos rendelkezések szerint a büntetés tíz évtől tizenöt évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés, ha az emberölést b) nyereségvágyból, d) különös kegyetlenséggel követik el.

Az irányadó tényállás szerint az éjszakai órákban a tanyán egyedül élő, hálóingben lévő 73 éves sértettet a terheltek együtt bántalmazták, közben folyamatosan a pénzét követelték. A nyakánál megragadva az ágyra lökték, ököllel a fejét, arcát, tarkóját ütötték. A földre kerülő sértettet a II. rendű terhelte több alkalommal nagy erővel fejbe rúgta.

A lemeztelenített és a korábbi bántalmazások miatt már védekezésre képtelen sértettel I. rendű terhelte - a társa távollétében - közöszlött. Ezután a vérző fejű sértettet közösen tovább bántalmazták, felső testét, fejét cipőjükkal rugdosták és fejét több alkalommal a falba verték.

A sértettet legalább 20-25 rendbeli közepes, illetve nagy erejű tompa erőbehatás érte, amelynek következtében a tényállásban részletesen rögzített sérüléseket: az orrcsont darabos törését, mindkét oldali járomcsont és állcsontok jelentős elmozdulással járó darabos törését, az arc és a nyak lágy részeinek kiterjedt bevérzéseit, mindkét oldali halántékizom és nyakszirtizom bevérzését, a pajzsporc bal felső szarvának törését szenvedte el. További sérülései keletkeztek az I. rendű terhelte által elkövetett nemi erkölcs elleni bűncselekmény során.

A terheltek a sértett házába éjjél előtt hatoltak be és ott mintegy másfél órát tartózkodtak. Végül a sértettet magára hagyták, holott tisztában voltak azzal, hogy ebben az állapotában a túlélésre esélye sincs. A sértett halála a hajnali órákban, legkésőbb 3 óra

30 perckor bekövetkezett.

A sértett halálát a fej és a nyak lágy részének kiterjedt bevérvése és a szövet közti vizenyő, a pajzsporc törése, valamint a vérbelehelés következtében fellépő fulladás, illetve agybénulás okozta.

Az eljárt bíróságok helytállóan állapították meg, hogy a terheltek szándéka eredetileg a sértett bántalmazására irányult annak érdekében, hogy pénzét megszerezzék.

Köztudomású, hogy a fej és a nyak az emberi test életfontosságú része, miként az is, hogy nyílt, darabos orrcsonttörés és ahhoz társuló járomcsonttörés és állcsonttörés folytán bekövetkező együttes, erős vérzés egy földön fekvő, magatehetetlen sértett fulladását okozhatja.

Ezt a töretlen ítélkezési gyakorlat szerint az elkövetőknek a hétköznapi élettapasztalatok szintjén kell felismerniük (EBH 2010/2116.), az élettani folyamatok, összefüggések mélyebb ismeretével nem kell rendelkezniük.

Ekként viszont nem lehet kétséges, hogy a II. rendű terhelttel együtt kifejtett, rendkívül durva és kitartó bántalmazás során az I. rendű terheltnak iskolázatlan, írni olvasni nem tudó volta, beszámítási képességét nem érintő debilitása mellett is fel kellett ismernie, hogy a bántalmazással a sértett halálát okozhatják, és ebbe belenyugodott.

A halálos eredmény elmaradásában pedig alappal nem bízhatott. A joggyakorlat szerint a véletlenben bizakodás lényegében a lehetséges következményekbe való belenyugvást jelent, ez pedig az eshetőleges szándékkal elkövetett emberölés büntettének megállapítására alkalmas.

A nagyszámú közepes, illetve nagy erejű erőbehatás során bekövetkezett arckoponya sérülések jelentős vérzéssel jártak, amelyek a sértettet magatehetetlen állapotba hozták. Fulladásérzettel járó rendkívül nagy fájdalmat kellett elszenvednie több órán át, a földön fekvő magára hagyva, míg halála a bántalmazással közvetlen okozati összefüggésben bekövetkezett.

Az I. rendű terhelt és társa közvetlen anyagi előny megszerzése céljából, az átlagost lényegesen meghaladó szenvedést okozva, rendkívüli embertelenséggel, brutalitással, gátlástalanul, az emberi méltóság mély megalázásával, emberi mivoltukból kivetkőzve vitték véghez a terhükre rótt ölési cselekményt.

A Kúria osztotta a Legfőbb Ügyészség álláspontját abban, hogy az

ítéleti tényállás alapján az I. rendű terhelt cselekményének élet elleni bűncselekménynek minősítése mindenben megfelel az anyagi jogszabályoknak, halált okozó testi sértés büntetteként, ezzel halmazatban rablás büntetteként történő, ekként enyhébb anyagi jogi minősítése szóba sem jöhet.

A felülvizsgálat az I. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetést nem érintette. A felülvizsgálati eljárásban az alapügyben kiszabott büntetés megváltoztatásának csak akkor van helye, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki. A törvényes büntetési tételkeretek között kiszabott büntetés megváltoztatására - anyagi jogsértés hiányában - nincs eljárásjogi lehetőség, mivel a joghátrány megválasztásával összefüggő bírói értékelés felülvizsgálat tárgya nem lehet.

A Kúria ezért a megtámadott határozatokat a Be. 426. § alapján I. rendű terheltet érintően hatályukban fenntartotta.

A felülvizsgálat során a kirendelt védő eljárásával összefüggésben felmerült bűnügyi költséget a Be. 429. § értelmében az állam viseli.

A Kúria végzése elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az ismételt felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul.

A határozat meghozatalára a Be. 420. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülésen került sor.

Budapest, 2014. január 28.

Dr. Csere Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s. k.
előadó bíró, Dr. Soós László s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági tisztviselő
MTné